

Suursaadik Hayriye Kumaşçioğlu ja Rakvere linnavolikogu esimees Mihkel Juhkami asetasiid mälestusmärgi juurde pärjad.

VLADISLAV MUSAKKO

Türgi suursaadik käis Tõrma kalmistul sõdureid mälestamas

Türklased tähistavad 18. märtsil märtrite päeva, et austada neid mehi ja naisi, kes on andnud oma elu Türgi vabaduse eest.

ANDRES PULVER
andres.pulver@virumaateataja.ee

Sel puhul käis Rakveres Türgi vabariigi suursaadik Hayriye Kumaşçioğlu, et asetada pärg Tõrma kalmistul oleva Türgi sõjavangide mälestusmärgi juurde.

Pärast 1877.–1878. aasta Vene-Türgi sõda toodi Eestisse umbes 430 vangi langenud Türgi sõdurit, kellest umbes 130 sattus Rakveresse.

Esimesed vangid jõudsid siia 18. veebruaril 1878 ja viimased sama aasta augustis. 1878. aasta 7. septembril viidi vangid Rakverest Sevastopoolisse.

Kuigi kohalikud võimud tegid kõik selleks, et hoones aadressiga Tallinna 3 ehk Rehbindeeri majas kinni peetud vangide tingimused oleksid võimalikult head ning need oleksid kaitstud külma ja haiguste

eest, on teada, et vähemalt kaks türklast – Hasan Süleyman ja Mehmet Ödemiş surid Rakveres tüüfusese ja maeti Tõrma kalmistu servale.

Suursaadik Hayriye Kumaşçioğlu pidas mälestusmärgi juures lehviva Türgi lipu all lühikese türgikeelse kõne ning koos kohal olnud saatkonnanatöötajate ja Eestis elavate türklaste esindajatega loeti ka mälestuspalve.

Rakvere linna poolt tõi türklaste hauale pärja linnavolikogu esimees Mihkel Juhkami.

Türgi sõdurite mälestusmärk Tõrma kalmistul avati 2008. aasta novembris ja seda käis avamas tollane Türgi kaitseminister Vecdi Gönül, kes ütles toona, et sõduritel, kes on sängitatud võõrasse mulda, võib hiljem olla oma osa ka riikidevahelises sõpruses.

Kaitseministri hinnangul ilmestavad seda kõige paremi-

ni Türgi omaaegse presidendi Mustafa Kemal Atatürki lausunud sõnad Gallipoli lahingus langenud sõdurite auks: “Nendele kangelastele, kes valasid oma verd ja kaotasid elu. Te olete sängitatud sõbraliku riigi pinda. Seetõttu puhake rahu. Nüüd lamate külge külje kõrval Mehmetidega. Emad, kes te saatsite oma pojad teele kaugelel maal, pühkige pisarad.”

Just 1915. aastal toimunud esimese maailmasõja ühe ohvriterikkaima, Gallipoli lahingu mälestamiseks Türgis 18. märtsil märtrite päeva tähistataksegi.

Tõrmas olev mälestusmärk on pühendatud kõigile 1877.–1878. aasta Vene-Türgi sõjas vangi langenud ning Eesti pinnal surnud Türgi sõduritele, aga ka Eesti ja Türgi sõprusele. Selle püstitamise initsiaatoriks oli omaaegne Türgi suursaadik Eestis Fatma Şule Soysal.

Tõrmas olev mälestusmärk on pühendatud kõigile 1877.–1878. aasta Vene-Türgi sõjas vangi langenud ning Eesti pinnal surnud Türgi sõduritele, aga ka Eesti ja Türgi sõprusele.